

GLAGOLI KRETANJA U NASTAVI RUSKOGA KAO STRANOGA JEZIKA

ŽANA MODRIĆ HRABROV

TEREZA PAULINA CIUMACENCO

Sveučilište u Zadru

Odjel za rusistiku

Obala kralja Petra Krešimira IV 2, HR – 23000 Zadar

zmodric@unizd.hr

Sveučilište u Zadru

Centar za strane jezike

Ulica Jurja Bijankinija 2, HR – 23000 Zadar

tpaulinac@unizd.hr

UDK: 811.161.1'367.625

811.161.1'243

Stručni članak

Primljen: 30. 3. 2021.

Prihvaćen: 5. 10. 2021.

Rad je pisan kao smjernica nastavnicima ruskoga kao stranoga jezika koji poučavaju studente osnovnim glagolima kretanja, pod kojima podrazumijevamo glagole *uđmu* ('ići'), *xodumъ* ('ići', 'hodati'), *examъ* ('ići', 'voziti se') i *ezdumъ* ('ići', 'voziti se'). Daje se analiza triju udžbenika za početnike koji sadrže gramatički materijal, ilustracije, zadatke i tekstove koji pomažu usvajanju sadržaja, uz navođenje stručne terminologije na ruskome jeziku. Analizirali smo udžbenike *Pojehali! 1* (*Поехали! 1*, 2009.), *Žili-byli... 28 urokov ruskogo jazyka dlja načinajuščih* (*Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих*, 2016.) i *Doroga v Rossiju 1* (*Дорога в Россию 1*, 2010.). U radu smo usredotočeni na studente kojima je hrvatski materinski jezik, stoga je ponuđen i prijevod glagola kretanja na hrvatski jezik. Ova tema može biti izuzetno zahtjevna za studente kojima ruski nije materinski jezik, s obzirom na to da u hrvatskome nema strogih pravila o upotrebi glagola kretanja – u hrvatskome možemo 'ići autom' i 'putovati autom', dok se u ruskome može samo 'putovati autom'. U radu se daje i pregled dosadašnjih spoznaja i istraživanja dane tematike te se pojašnjava klasifikacija glagola kretanja i kronološki redoslijed uvođenja raznih skupina glagola kretanja u nastavu ruskoga kao stranoga jezika. Autorice predlažu višestruk pristup u obradi glagola kretanja, koristeći ne samo navedene udžbenike već i dodatne materijale te svoje primjere i ilustracije, kako bi olakšali studentima razumijevanje toga gradiva i njegovo usvajanje.

KLJUČNE RIJEČI:

glagoli kretanja, nastava, ruski jezik kao strani

1. Uvod

Jedno od poglavlja u gramatici ruskoga jezika obuhvaća glagole kretanja. Kod studenata ruskoga kao stranoga jezika oni mogu stvoriti određene poteškoće pri njihovu razumijevanju i usvajanju. Njihova podjela i značajke često se ne podudaraju s glagolima kretanja u hrvatskome jeziku, zato je od velike važnosti odabrati primjerene nastavne materijale kako bi se studentima moglo na što razumljiviji način prezentirati i objasniti ovu gramatičku temu.

U daljnjemu radu analizirat ćemo cjeline s temom glagola kretanja u trima udžbenicima za poučavanje ruskoga jezika na A1 razini. Navest ćemo kojim se redosljedom uvode pojedine skupine glagola kretanja, kako se tumače njihova značenja i međusobne razlike. Mnogi autori znanstvenih radova i udžbenika predlažu uvođenje u nastavu ruskoga jezika onih glagola kretanja koji pripadaju skupini neprefigiranih glagola, a riječ je o glagolima *идти*, *ехать*, *ходить*, *ездить*. Nakon toga slijedi obrada uloge perfekta glagola *быть* čije se značenje podudara s perfektom glagola *ходить* i *ездить*. Ujedno, cilj rada je i odgovoriti na pitanje u kojem se udžbeniku za početnike na odgovarajući, razumljiv i učinkovit način obrađuju glagoli kretanja kako bi se tome udžbeniku u poučavanju studenata ruskomu kao stranome jeziku dala prednost u nastavi.

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA I SPOZNAJE

Glagoli kretanja kao gramatička tema u nastavi ruskoga jezika predmet su istraživanja mnogih radova. Pojedini autori ističu važnost pravilne podjele ovoga gramatičkog razreda na skupine jer se takvom podjelom studentima olakšava proces njihova usvajanja. Na početnoj razini neophodno je uvesti glagole *идти/ходить* predstavljajući glagol *идти* u prezentu kao dio skupine glagola kretanja u jednome smjeru, a glagol *ходить* kao glagol kretanja u više smjerova (Haritonova i Panova 2018: 2–3). Studenti mogu imati poteškoća u pravilnoj upotrebi glagola *ехать/ездить*, stoga je potrebno protumačiti njihovu upotrebu u različitim situacijama. Pravilan odgovor na pitanje *Где вы провели выходные?* glasio bi *Я ездил в Тамбов*, a ne *Я ехал в Тамбов*. Drugi odgovor upotrijebit će se, primjerice kad se radi o pozadinskoj radnji *В выходные я ездил в Тамбов. Когда я ехал в Тамбов, я познакомился с девушкой*. (Tugareva 2019: 2). Osim kretanja koje se ponavlja i kretanja u više smjerova, glagoli u skupini *ходить* u perfektu mogu se zamijeniti glagolom *быть*. *Вчера мы ходили в театр* (Haritonova i Panova 2018: 4) rečenica je u kojoj glagol ima značenje odlaska u ka-

zalište i povratka iz kazališta, a zamjenjuje glagol *biti* (*Jučer smo mi bili u kazalištu.*).

Početna razina nastave ruskoga jezika nadalje uključuje obradu prefigiranih glagola. Postupno uvođenje obuhvaća glagole prefigirane prefiksima *no-*, *npu-* i *y-* (*noexatb*, *npuxatb*, *yexatb*). Upotreba odgovarajućega prefiksa, između ostaloga, ovisi i o mjestu u kojemu se nalaze govornici, slušatelji i predmet/osoba o kojoj se govori, primjerice *Когда ты придёшь домой?* opisuje situaciju u kojoj je govornik kod kuće, a slušatelj odlazi, ili *Когда ты уйдёшь домой?* ukazuje da ni govornik ni slušatelj nisu kod kuće (Haritonova i Panova 2018: 5).

Glagoli kretanja u ruskome jeziku često se upotrebljavaju i u prenesenome značenju. Neki od njih su dio frazeologiziranih izraza, stilskih figura i slično, primjerice: *дождь / снег / фильм идёт, речь идёт о ком / о чем, одежда идёт кому, весна пришла* (Asonova 2019: 67).

Pored navedenoga najčešćeg slijeda poučavanja glagola kretanja, neki autori navode pomalo drugačiji pristup ovoj gramatičkoj temi. Primjerice, Merenkova i Jaros' tumače princip uvođenja glagola kretanja na početnoj razini kroz tri faze; prva faza obuhvaća glagole kretanja bez prefiksa *идти – ехать, ходить – ездить, нести – носить, везти – возить, вести – водить* te njihova prenesena značenja. Druga se faza temelji na glagolima kretanja tvorenima prefiksima *no-*, *npu-*, *в-*, *вы-*, *y-*, *под-*, *от-*, *до-*, *непе-*, *про-*. *за-*, *об*, dok treća faza sadrži zadatke za ponavljanje, tekstove s glagolima kretanja, tekstove zabavnoga sadržaja i slično (Merenkova i Jaros' 2018: 2).

3. PREDMET I METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Za poučavanje glagola kretanja, a u cilju savladavanja poteškoća, autori predlažu trostruki pristup u nastavi:

- a) gramatička obrada glagola kretanja bez prefiksa tako da studenti pod vodstvom nastavnika rješavaju leksičko-gramatičke vježbe i uče o ulozi i funkciji glagolskih parova¹,
- b) komunikacijski pristup, kada se studenti koriste glagolima kretanja u različitim situacijama,
- c) dijalozi na zadanu temu, kada studenti uz nastavnikovu pomoć čitaju dijaloge u parovima, a zatim ih prepričavaju (Asonova 2019: 64).

¹ Glagolski par u kontekstu glagola kretanja u ruskome jeziku odnosi se na karakter kretanja: kretanje u jednom smjeru i kretanje u više smjerova, kao što je navedeno u Tablici 1.

Na primjeru triju udžbenika analizirat ćemo kako se tema glagola kretanja uvo-
di u nastavu ruskoga kao stranoga jezika (rus. *russkij kak inostrannyj*). Riječ je
o sljedećim udžbenicima: *Pojehali! 1* (*Поехали! 1*, 2009.), *Žili-byli... 28 urokov*
ruskogo jazyka dlja načinajuščih (*Жили-были... 28 уроков русского языка для*
начинающих, 2016.) i *Doroga v Rossiju 1* (*Дорога в Россию 1*, 2010.). Ti su udž-
benici namijenjeni odraslim početnicima i ovladavanju znanjem na A1 razini (rus.
elementarnyj uroven).

Glagoli su kretanja složena tema u ruskome jeziku i s padežnim sustavom imenica,
posvojnim i pokaznim zamjenicama, pridjevima, sprežanjem glagola i glagolskom
rekcijom čine gramatički minimum A1 razine (Česnokova 2015: 62).

Rad s glagolima kretanja iz nekoliko razloga stvara poteškoće studentima kojima je
ruski strani jezik. Kao što smo već naveli, upotrebljavaju se različiti glagoli, ovisno
o smjeru kretanja, razlikujemo kretanje u jednome smjeru (npr. *идти, ехать*), kao
i kretanje u raznim smjerovima (npr. *ходить, ездить*). Za razliku od hrvatskoga, u
ruskome jeziku glagol kretanja ukazuje i na sredstvo, pa tako glagoli *идти* i *ходить*
označavaju kretanje bez prijevoznoga sredstva, pješice, dok glagoli *ехать* i *ездить*
znače putovati/ići prijevoznim sredstvom. U nekim slučajevima, ti se glagoli koriste
i u prijenosnome značenju, primjerice *платье тебе очень идет*, u prijevodu ‘haljina
ti dobro stoji’ (Balyhina 2007: 109).

U ovome radu koncentrirat ćemo se na četiri osnovna glagola kretanja bez prefik-
sa, koji se prvi uvode u nastavu ruskoga kao stranoga jezika: *идти, ехать, ходить,*
ездить. Prva dva, kao što je već prethodno spomenuto, označavaju kretanje u jed-
nome smjeru, a studentima se tumači da se glagol *ехать* koristi u slučaju da imamo
prijevozno sredstvo, dok zadnja dva koristimo za kretanje u raznim smjerovima, za
radnju koja se ponavlja te kretanje koje se sastoji od dvije etape: tamo i natrag. Sve
navedeno možemo tablično prikazati na sljedeći način:

TABLICA 1. Podjela glagola kretanja

	<i>однонаправленное движение</i> (I группа)	<i>разнонаправленное движение</i> (II группа)
<i>пешком:</i>	идти	ходить
<i>на транспорте:</i>	ехать	ездить

4. ANALIZA

Svi glagoli kretanja bez prefiksa (rus. *bespristavočnye glagoly dviženija*) nesvršenoga su vida (rus. *nesoveršennyj vid glagola*) i u ruskome jeziku ima ih 18, dok među prefigiranim glagolima (rus. *pristavočnye glagoly dviženija*) ima glagola nesvršenoga i svršenoga vida (rus. *soveršennyj vid glagola*). Nastavnik treba napomenuti studentima da su glagoli *идти, ходить, ехать, ездить* nesvršenoga vida i samim time njima se izražava sadašnjost, jer u danome trenutku studenti već poznaju osnove glagolskoga sustava ruskoga jezika².

Udžbenik *Pojehali! (Поехали!)* autora S. Černyšova (2009.) namijenjen je poučavanju odraslih i stavlja naglasak na gramatiku i komunikacijski pristup poučavanju na A1 razini. Sastoji se od 31 cjeline, a glagole kretanja uvodi u 18. cjelini u kontekstu vožnje gradskim prijevozom. Na samome početku autor nudi sljedeće rečenice (Černyšov 2009: 151):

- (1) *Куда ты идёшь?*
- (2) *Мы часто ходим в кино.*

Uz ove rečenice nastavnik pojašnjava studentima kad se koji glagol upotrebljava: ovdje je riječ o glagolima *идти* i *ходить* koji se koriste kad ne postoji prijevozno sredstvo, dakle oni označavaju kretanje pješice, a između njih postoji još jedna esencijalna razlika, glagol *идти* se koristi za kretanje u jednome smjeru, a *ходить* za kretanje u više smjerova, tamo i natrag, odnosno za radnju koja se učestalo ponavlja. U primjeru (1) vršitelj radnje se kreće pješice u smjeru od točke A do točke B, a u primjeru (2) riječ je o radnji koja se ponavlja, što vidimo po vremenskoj prilogi *часто*. I jedan i drugi glagol u hrvatskome se jeziku prevode glagolom *ići*.

Zatim možemo vidjeti rečenice koje podrazumijevaju postojanje prijevoznoga sredstva:

- (3) *Вы едете на море?*
- (4) *Мы любим ездить на море.,*

² Ruski jezik ima samo tri glagolska vremena – po jedno za sadašnjost, prošlost i budućnost: prezent, perfekt i futur. Oblike za prezent mogu imati samo glagoli nesvršenoga vida, a tvore se od prezentske osnove dodavanjem ličnih nastavaka. Iste lične nastavke imaju i glagoli svršenoga vida, ali ne u značenju prezenta, nego futura. Takav futur nazivamo jednostavnim (rus. *prostoe buduščee vremja*). Složeni futur (rus. *složnoe buduščee vremja*) imaju glagoli nesvršenoga vida, a tvori se pomoću jednostavnog futura pomoćnoga glagola *быть* (biti) i infinitiva glagola koji se ne spreže. (Poljanec 2013: 42-49)

pri čemu primjer (3) označava kretanje od točke A do točke B, kretanje u jednome smjeru, kao što je to slučaj kod glagola *идму*, dok primjer (4) označava izricanje radnje, za što se koriste glagoli druge skupine. Oba se glagola u hrvatskome mogu prevesti glagolom ići (*Vi idete na more? Mi volimo ići na more.*), međutim u svrhu razlikovanja njihova značenja od glagola koji označavaju kretanje pješice, nastavnik ih može prevesti na hrvatski glagolom *putovati*.

U nastavku slijedi prezent navedenih glagola, a studenti su dužni zapisati i zapamtiti oblike prvoga lica jednine glagola *ходить* – *хожу* i *ездить* – *езжу* u kojima dolazi do glasovnih promjena.

Uz pomoć primjera *Сейчас я иду* i *Сейчас я еду* pojašnjavamo da se glagoli *идму* i *ехать* koristi za radnju koja se događa u određenome trenutku i označava kretanje u jednome smjeru, a iz primjera *Я часто хожу* i *Я иногда езжу* vidljivo je da se uz učestalost ponavljanja radnje koriste glagoli druge skupine *ходить* i *ездить*. Nadalje, sljedećim rečenicama pojašnjavamo studentima da se glagoli prve skupine, iako u prezentu, mogu koristiti i za izricanje radnje koja će se dogoditi u bližoj budućnosti: *Завтра я иду/Завтра я еду*. Istu situaciju imamo i u hrvatskome jeziku, stoga ovo u pravilu ne izaziva poteškoće kod studenata: *Sutra idem. / Sutra putujem*.

Za glagole druge skupine važno je da se u perfektu mogu zamijeniti glagolom *biti*, a to se u udžbeniku *Pojehali! (Поехали!)* spominje u sljedećoj cjelini (Černyšov 2009: 156). Nastavnik može taj podatak predstaviti na sljedeći način:

(5) *Куда вы ходили вчера? = Где вы были вчера?*

(6) *Куда вы ездили летом? = Где вы были летом?*

Za glagole kretanja postavljamo pitanje *куда?* i na njega odgovaramo akuzativom (rus. *vinitel'nyj padež*), dok na pitanje *где?* odgovaramo lokativom (rus. *predložnyj padež*).

Smatramo da je autor udžbenika vrlo dobro obradio temu o glagolima kretanja; u narednim cjelinama uvodi se i vokabular vezan za različite vrste prijevoza u lokativu, zatim genitiv (rus. *roditel'nyj padež*) u kombinaciji s glagolima kretanja, a na koncu i prefigirani glagoli kretanja.

Udžbenik *Doroga v Rossiju 1 (Дорога в Россию 1, Antonova i dr. 2010.)* namijenjen je osnovnoj razini (A1) te se sastoji od 15 cjelina. Glagoli se kretanja prvi put spominju u 10. cjelini (183. stranica), a riječ je o glagolima *идму* i *ехать* u prezentu te *ходить* i *ездить* u perfektu.

Идму i *ехать* uvode se u kontekstu kretanja u jednome smjeru, pješice i prijevoznim sredstvom, a odmah je ponuđena i konjugacija navedenih glagola u prezentu.

Takvo je kretanje u udžbeniku skicirano crtežom koji pomaže studentima vizualizirati karakter kretanja (2010: 183):

SLIKA 1. Glagoli kretanja prve skupine

Iako je za iste glagole naveden i perfekt (*шёл, шла, шли; ехал, ехала, ехали*), on je spomenut informativno, jer udžbenik ne sadrži zadatke s tim dvama glagolima u perfektu. Nastavnik može dodatno pojasniti kad se upotrebljava perfekt glagola te skupine: kad imamo pozadinsku radnju, koju prekida neka druga radnja, te može zapisati na ploču sljedeće primjere:

(7) *Когда я шёл в библиотеку, я встретил друга.*

(8) *Когда я ехал в Москву, я читал книгу.*

Nešto više o takvoj radnji studenti će doznati u udžbeniku *Doroga v Rossiju 2* (*Дорога в Россию 2*).

Glagoli druge skupine *ходить* i *ездить* predstavljeni su u perfektu (*ходил, ходила ходили; ездил, ездила, ездили*), dakle radnjom koja se događa u dva smjera, tamo i natrag, što ih čini jednakima glagolu *быть* u perfektu, kao što smo već spomenuli za primjere iz prethodno analiziranoga udžbenika. Slijedi niz zadataka u kojima se s pomoću različitih vremenskih priložnih oznaka (*летом, вчера, сегодня утром, в четверг, в пятницу* i dr.) koriste navedeni glagoli. Smatramo da se nastavnik ne mora u potpunosti držati udžbenika i da može pojasniti kad se oni koriste u prezentu, kao što je to bio slučaj s udžbenikom *Pojehali!* (*Поехали!*) i primjerima *Я часто хожу* i *Я иногда езжу*, te zapisati na ploču njihovu konjugaciju u prezentu. U nastavku također slijedi vokabular koji se tiče različitih vrsta prijevoza u lokativu i u kombinaciji s glagolima *ехать* i *ездить*.

Za poučavanje odraslih ruskomu jeziku u upotrebi je i udžbenik *Žili-byli... 28 urokov russkogo jazyka dlja načinajuščih* (*Жили-были... 28 уроков русского языка для*

начинающих) autorica L. V. Miller, L. V. Politove i I. J. Rybakove (2016.), koji se sastoji od 28 cjelina. Gramatička tema glagola kretanja uvodi se u 19. cjelini (103. stranica). S istaknutim podnaslovom *Куда вы идёте?* autori daju uvod u novu gramatičku skupinu glagola kretanja, a iz sljedećih kratkih dijaloga i popratnih crteža, studenti saznaju o kojim je glagolima riječ.

(9) – *Куда сейчас идут дети? – Дети идут в школу.*

Prvim dijalogom nastavnik pojašnjava upotrebu glagola *идти* navodeći da se radi o kretanju bez prijevoznoga sredstva, odnosno pješice, kretanje u jednome smjeru (od točke A do točke B), odnosno kretanje u trenutku u kojem se o njemu govori, koje prepoznavamo po vremenskom prilogu *сейчас*. Sljedećim primjerom autori predstavljaju glagol *ходить*:

(10) *Каждый день он ходит в университет.*

Studentima se tumači pravilna upotreba ovoga glagola u situaciji u kojoj se radnja ponavlja svaki dan, uz vremenski prilog *каждый день*, a također označava kretanje pješice. Nastavnik naglašava da je riječ o kretanju od točke A do točke B i povratno kretanju od točke B do točke A. S pomoću crteža, koji nastavnik može ilustrirati i na ploči, jasno je vidljivo da osoba ide na sveučilište i da se vraća sa sveučilišta. Ovakva podjela glagola nije karakteristična za većinu europskih jezika, pa tako ni za hrvatski jezik, što je jasno vidljivo u prijevodu navedenih glagola s ruskoga na hrvatski jezik; oba se glagola prevode glagolom *ići*, no razlika u značenju je vidljiva iz konteksta (*Като дјеча иду сада? Дјеча иду у школу. / Сваки дан он иде на свеучилиште.*).

Glagoli *ехать* i *ездить* čine sljedeći glagolski par u skupini neprefigiranih glagola kretanja. Uz pomoć istih vremenskih priloga nastavnik studentima tumači upotrebu i značenje navedenih glagola i ukazuje na bitnu razliku – korištenje prijevoznih sredstava u kretanju.

(11) – *Куда он сейчас едет? – Он едет на работу.*

(12) *Каждый день он ездит в университет.*

U prvome primjeru riječ je o kretanju u jednome smjeru, u sadašnjosti (vremenski prilog *сейчас*), a uz ilustraciju studenti jasno mogu uočiti da se subjekt kreće prijevoznim sredstvom. Sljedeći primjer upućuje na radnju koja obuhvaća odlazak i povra-

tak, također uz pomoć prijevoznoga sredstva, a koja se odvija svakodnevno (vremenski prilog *каждый день*).

Nakon čitanja dijaloga u kojima su upotrijebljeni konjugirani oblici dosad navedenih glagola, studenti se upoznaju s ostalim oblicima u prezentu i perfektu. Nastavnik ukazuje na nepravilne oblike te promjenu mjesta naglasaka u konjugaciji. Sljedeći ovaj udžbenik, nastavnik upoznaje studente i s upotrebom lokativa kao padežom kojim se izriče sredstvo u rečeničnim konstrukcijama s glagolima kretanja: *ехать на автобусе, велосипеде, машине...* Za daljnje rješavanje zadataka, studenti se mogu koristiti tablicom glagola, bilješkama ili ilustracijama s ploče. Na kraju ove cjeline, kroz tekst o gradu Peterburgu, studenti, samostalno čitajući, jasno mogu vidjeti upotrebu navedenih konstrukcija, njihovu funkciju i značenje u kontekstu.

Sljedeća nastavna cjelina (20. lekcija, 107. stranica) uključuje pojašnjenje upotrebe perfekta glagola *быть* umjesto perfekta dosad predstavljenih glagola kretanja druge skupine te prefigirane glagole u kontekstu izricanja buduće radnje. Autori su s pomoću dvije složene rečenice jasno predstavili podudaranje značenja u upotrebi perfekta navedenih glagola:

(13) *Вечером Клаус был в театре, он ходил в театр с братом.*

(14) *Студенты были в Новгороде, они ездили в Новгород в воскресенье.*

Nastavnik može uz pomoć priložene tablice, ali i ilustracijama na ploči, objasniti sličnosti i razlike ovih gramatičkih konstrukcija. U prvome primjeru perfekt 3. lica jednine glagola *biti* zamjenjuje perfekt glagola *ići* (*был – ходил*), a riječ je o radnji koja uključuje i povratak na početnu točku. Drugi primjer također govori o radnji u kojoj se vraća na početnu točku kretanja, no uključuje i prijevozno sredstvo, te u ovome slučaju perfekt glagola *biti* zamjenjuje perfekt glagola putovati (*ездить*). Ovim se primjerima uočava još jedna bitna razlika, a to je pravilna upotreba padeža. Konstrukcija koja uključuje perfekt glagola *biti* odgovara na pitanje *где* na koje odgovaramo lokativom: *где? был (-а, -и) в театре/ в Москве*. S druge strane, gramatička konstrukcija s perfektom glagola *ići* odgovara na pitanje *камо* koje odgovara akuzativu *куда? ходил (-а, -и) в театр / ездил (-а, -и) в Москву*.

Autori udžbenika *Žili-byli... 28 urokov russkogo jazyka dlja načinajuščih (Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих)* na vrlo su učinkovit način obradili upotrebu glagola kretanja, a u sljedećim cjelinama dali su uvid i u glagole kretanja s prefiksima *по-*, *при-* i *у-*. Uz pomoć ilustracija, tablica, zadataka i poučnih tekstova, nastavnik studentima može pobliže pojasniti gramatičku temu glagola kretanja i omogućiti im njihovo usvajanje i pravilnu upotrebu.

5. ZAKLJUČAK

Na temelju triju udžbenika namjenjenih poučavanju ruskoga jezika na A1 razini, prikazani su načini uvođenja glagola kretanja kao teme u nastavu te zaključci o njihovoj učinkovitosti. Autori triju udžbenika koje smo analizirali na slične načine donose prikaz i podjelu glagola kretanja, počevši sa skupinom glagola kretanja bez prefiksa: *идти, ехать, ходить, ездить* te pojašnjenje razlika među njima. Uz nastavne materijale poput ilustracija i tablica u udžbenicima, dijaloga te tekstova nastavnica se daje dobar temelj za kvalitetnu prezentaciju ove gramatičke teme, a studentima mogućnost za pravilno njezino usvajanje.

Na osnovi analize uočene su i manje razlike u pristupu obradi glagola kretanja. *Pojehali! (Поехали!)* i *Žili-byli... 28 urokov ruskoga jazyka dlja načinajuščih (Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих)* podudaraju se u prezentacijskim koracima te polaze od dviju osnovnih skupina glagola (*идти, ехать, ходить, ездить*) s pojašnjenjima koji glagol izražava kretanje u jednome ili više smjerova, te kretanje koje se odvija s prijevoznim sredstvom ili bez prijevoznoga sredstva, dok *Doroga v Rossiju 1 (Дорога в Россию 1)* predstavlja glagole kretanja druge skupine (*ходить, ездить*) samo u perfektu, a ne i u prezentu, što prema našem mišljenju i iskustvu nastavnik može dopuniti s pomoću drugih nastavnih materijala ili vlastitim primjerima. Iako sva tri udžbenika imaju tablice, ilustracije, zadatke i tekstove za lakše usvajanje teme, zbog posljednjega razloga ipak bismo laganu prednost mogli dati udžbeniku *Pojehali! (Поехали!)*.

LITERATURA

- ANTONOVA, Valentina Evgen'evna, Majja Mihajlovna NAHABINA, Marija Vladimirovna SAFRONOVA i Anna Anatol'evna TOLSTYH. 2010. *Doroga v Rossiju 1. Elementarnyj uroven'. 6-e izdanje*. Sankt-Peterburg: Zlatoust.
- ASONOVA, Galina Anatol'evna. 2019. "Osobennosti obučenija leksiko-semantičeskoj grupe glagolov dviženija v praktičeskom kurse RKI na podgotovitel'nom fakul'tete". *Žurnal pedagogičeskikh issledovanij* 4, 3: 63–69.
- BALYHINA, Tat'jana Mihajlovna. 2007. *Metodika prepodavanija russkogo jazyka kak nerodnogo (novogo): Učebnoe posobie dlja prepodavatelej i studentov*. Moskva: Izdatel'stvo Rossijskogo universiteta družby narodov.
- ČERNYŠOV, Stanislav. 2009. *Pojehali! Russkij jazyk dlja vzroslyh. Načal'nyj kurs*. Sankt-Peterburg: Zlatoust.
- ČESNOKOVA, Margarita Pavlovna. 2015. *Metodika prepodavanija russkogo jazyka kak inostrannogo*. Moskva: MADI.
- HARITONOVA, Ol'ga Viktorovna i Larisa Vjačeslavovna PANOVA. 2018. "Glagoly dviženija v ruskom jazyke i osobennosti ih prepodavanija na dovuzovskom etape obučenija". *Mir nauki*. 2, 6: 1-8. URL: <https://mir-nauki.com/PDF/30PDMN218.pdf> (1. veljače 2021.)
- MERENKOVA, Ljudmila Aleksandrovna i Ljudmila Boleslavovna JAROS'. 2018. "Principy i metody izučenija glagolov dviženija". *Aktual'nye problemy dovuzovskoj podgotovki*. Ur: Aram Rubenovich Avetisov. Minsk: BGMU. 128-130.
- MILLER, Ljudmila Vladimirovna, Ljudmila Vasil'evna POLITOVA i Irina Janovna RYBAKOVA. 2016. *Žili-byli... 28 urokov russkogo jazyka dlja načinajuščih*. Sankt-Peterburg: Zlatoust.
- POLJANEC, Radoslav. 2013. *Ruska gramatika za svakoga*. Zagreb: Školska knjiga.
- TUGAREVA, Valentina Viktorovna. 2019. "Osobennosti metodiki prepodavanija glagolov dviženija v ruskom jazyke na etape dovuzovskoj podgotovki". *Nauka i obrazovanie*. 4, 2: 1-6. URL: <http://opusmgau.ru/index.php/see/article/view/1235> (10. veljače 2021.)

ЖАНА МОДРИЧ ХРАБРОВ
ТЕРЕЗА ПАУЛИНА ЧУМАЧЕНКО

РЕЗЮМЕ

Статья написана как руководство для преподавателей русского языка как иностранного, обучающихся студентов основным глаголам движения, в частности, глаголам *идти*, *ходить*, *ехать* и *ездить*. В ней дается анализ трех учебников для начинающих, содержащих грамматический материал, иллюстрации, задания и тексты, способствующие усвоению темы, а также дается профессиональная терминология на русском языке. Мы анализировали следующие учебники: «Поехали! 1» (2009), «Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих» (2016) и «Дорога в Россию 1» (2010). В статье мы ориентируемся на студентов, чей родной язык – хорватский, поэтому предлагаем им перевод глаголов движения на хорватский язык. Эта тема может быть чрезвычайно сложной для студентов, которым русский язык не является родным, поскольку в хорватском языке нет строгих правил использования глаголов движения – в хорватском языке мы можем «идти на машине» и «ехать на машине», а в русском языке на машине можно только «ехать». В работе также дается обзор прежних сознаний и исследований по данной теме, а также выясняется классификация глаголов движения и хронологический порядок введения разных групп глаголов движения в уроки русского языка как иностранного. Авторы предлагают многочисленный подход в изучении глаголов движения, используя не только упомянутые учебники, но и дополнительные материалы, собственные примеры и иллюстрации, чтобы облегчить студентам понимание и усвоение этого материала.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

*глаголы движения, занятия,
РКИ*

VERBS OF MOVEMENT IN TEACHING RUSSIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

ŽANA MODRIĆ HRABROV
TEREZA PAULINA CIUMACENCO

SUMMARY

The paper is written as a guide for teachers of Russian as a foreign language, which teaches students the basic verbs of movement, by which we mean the verbs to go, walk, ride and ride (идти, ходить, ехать и ездить). An analysis of three textbooks for beginners is given, containing grammatical material, illustrations, tasks, and texts that help adopt the topic, with professional terminology in Russian. We analysed the textbooks. Let's go! *Pojehali! 1* (Поехали! 1, 2009), *Žili-byli... 28 urokov russkogo jazyka dlja načinajuščih* (Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих, 2016) and *Doroga v Rossiju 1* (Дорога в Россию 1, 2010). In this paper, we concentrated on the students whose mother tongue is Croatian; therefore, a translation of the verb of movement into Croatian is also given. This topic can be highly demanding for students whose mother tongue is not Russian since there are no strict rules for using verbs of movement in Croatian – in Croatian, we can 'go by car' and 'travel by car', while in Russian you can only 'travel'. The paper also provides an overview of previous knowledge and research on the given topic. It explains the classification of movement verbs and the chronological order of introducing various movement verbs in teaching Russian as a foreign language. The authors propose multiple approaches in the learning of movement using the above textbooks and additional materials and their examples and illustrations to facilitate students' understanding and adoption of this material.

KEYWORDS:

*verbs of movement, teaching,
Russian as a foreign language*

Grafičko oblikovanje i prijelom / *Graphic design and layout*
SVEUČILIŠTE U ZADRU / UNIVERSITY OF ZADAR

Naklada / *Edition*
250 PRIMJERAKA / 250 COPIES

Tisak / *Printed by*
TISKARA ZELINA D.D.